

Taxonomieën in het onderwijs - Deel 1: curriculumontwerp

written by Hannelore Hemeltjen

16 maart 2021

Van de [Taxonomie van Bloom](#) heb je als docent vast wel eens gehoord. En wellicht doen andere taxonomieën zoals het ERK, RTTI, Miller en SOLO ook een belletje rinkelen. In deze blogreeks bespreken we de verschillende taxonomieën. Waarom zijn ze gemaakt? Wat brengen ze in kaart? Hoe kun je ze inzetten? In deze eerste blog gaan in op welke wijze je een taxonomie als waardevol middel kan inzetten.

Taxonomieën

Een taxonomie (ordening, schikking) wordt in algemene zin gebruikt om individuen of objecten in groepen in te delen. In het onderwijs worden taxonomieën gebruikt om verschillende niveaus van leren te ordenen. Bij elke taxonomie is deze ordening op een andere manier in kaart gebracht. Er is dus ook niet één taxonomie per definitie goed. Welke taxonomie je gebruikt hangt veel meer af van het specifieke doel dat jij voor ogen hebt.

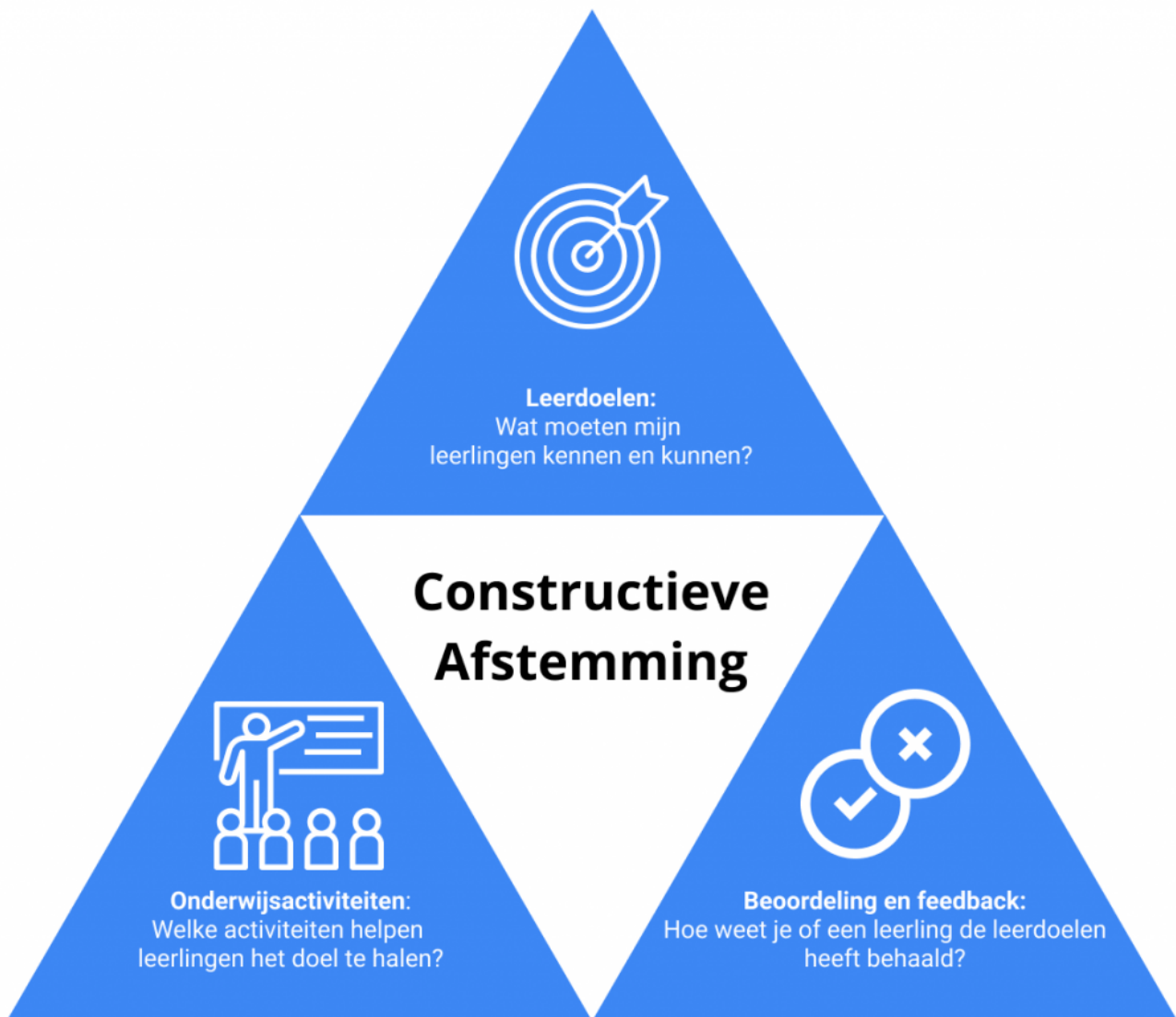
Wanneer gebruik je een taxonomie?

Zoals al beschreven is een taxonomie bedoeld om de verschillende niveaus van leren te ordenen. Bij de start van leren, lesgeven en toetsing denk je na over waar de leerling/student naar toe werkt. Hierover nadenken kan op het niveau van curriculumontwerp (lange termijn), leerlijn of les.

Curriculumontwerp

Wat wil je dat jouw leerlingen/studenten leren voor jouw vak? Welke onderwerpen behandel je wel, welke niet, welke kennis en vaardigheden horen daarbij? Het ontwerpen van een curriculum doe je vaak niet alleen, samen met je sectieleden denk je erover na. Het curriculum dat je ontwerpt kan gaan over alle leerjaren of over een deel daarvan, bijvoorbeeld de bovenbouw of het propedeusejaar.

Soms is het zoeken naar een balans tussen wat moet (kerndoelen, eindtermen of (eind)kwalificaties) en wat jij en je sectiegenoten belangrijk vinden. Een taxonomie kan je hierbij helpen om na te denken en te inventariseren naar welk niveau je wil toe werken. Als eenmaal de leerdoelen zijn vastgesteld, is het curriculum nog niet af. Bij een samenhangend en doordacht curriculum denk je na over de doelen en sluiten de leeractiviteiten en de wijze van toetsen op elkaar aan: [constructieve afstemming](#) (Sluijsmans, 2020) / *constructive alignment* (Biggs, 1996).

Schematische weergave van Constructieve Afstemming

Leerlijnen

Als eenmaal het curriculum is vastgesteld ga je inzoomen en kijk je op iets minder grote schaal naar het curriculum, bijvoorbeeld een lessenserie, module of hoofdstuk.

Je knipt als het ware grote curriculumdoelen op in kleinere stappen en bijhorende taken (Sluijsmans, 2020). Dit kan je doen door een leerlijn te maken. Een leerlijn maak je door te starten met het einde voor ogen: wat zijn de gewenste leeruitkomsten. Wil je dat een leerling/student iets kan beargumenteren of iets uit moet kunnen leggen, een ontwerp maken? Een taxonomie geeft je ook hier een overzicht van verschillende niveaus van leren. Vervolgens bepaal je welk bewijs van leren het beste past bij de gewenste leeruitkomsten. Hoe stel ik vast of de leerlingen/studenten de leerdoelen hebben bereikt? Als leerlingen/studenten iets

goed moeten kunnen beargumenteren, is een passende vorm bijvoorbeeld het voeren van een debat. Iets in eigen woorden uitleggen of toelichten kan goed in de vorm van een schriftelijke toets of een presentatie.

Het maken van een toets of opdracht om te checken of de leerdoelen zijn behaald wil je natuurlijk zo valide mogelijk doen: komen de verschillende leerdoelen voldoende terug in de toets? Toets je de leerdoelen op hetzelfde niveau als omschreven?

Een leerlijn is compleet als je ook nadenkt over welke leeractiviteiten en instructie het meest zullen bijdragen aan het leren. Deze methode van het ontwerpen van leerlijnen wordt ook wel backward design genoemd (Wiggins & McTighe, 2006). Met behulp van de [CurriculumKit](#) kan je samen met je collega's een leerlijn ontwerpen

Lesontwerp

Het ontwerpen van een curriculum of een leerlijn doe je niet natuurlijk niet dagelijks. Het voorbereiden van een les waarschijnlijk wel. Ook dan kan een taxonomie een handig hulpmiddel zijn om te bepalen waar je naar toe wil en wat je wil bereiken met leren. Dat wat je wil bereiken met leren omschrijf je hier veel specifieker in een [leerdoel](#).

Dit is deel 1 van een serie artikelen. Lees deel 2 over de [Taxonomie van Bloom](#), en deel 3 over [het ERK](#)

Literatuur

Biggs, J. (1996). Enhancing teaching through constructive alignment. *Higher Education*, 32(3), 347-364. <https://doi.org/10.1007/BF00138871>

Sluismans, D. (2020). Toetsing als kans voor leren. *NRO Kennis Rotonde*, 1-23.

Wiggins, G., & McTighe, J. (2006). *Understanding by design*. In *Understanding by Design* (2 nd). Pearson Prentice Hall.

Dit artikel is afkomstig van [Vernieuwenderwijs.nl](https://www.vernieuwenderwijs.nl).

Bekijk de meeste recente versie van ons artikel op onze website.

Vernieuwenderwijs